

Campus Obert

**CUESTIONES DE
ACTUALIDAD
DESDE LA
ÓPTICA DE
EXPERTOS
UNIVERSITARIOS**

COORDINACIÓN
**Sebastià Serra i
Busquets**
♦
**Antoni Vives
Reus**
♦
**Rafel Puigserver
Pou (CEDOC-UIB)**
♦

TEMA

Les possessions mallorquines

En els darrers anys, diferents autors han dut a terme estudis i publicacions sobre els usos i les formes tradicionals de gestió agrària de les illes Balears. En l'obra que avui presentar l'autor es posa de manifest la importància que, en aquesta gestió, tingueren els també anomenats amos de possessió

Què era ser 'bon conductor'?

♦ Bartomeu Orell i Villalonga *

Des del moment que defensam que la història ens ha de servir per assolir una comprensió lúcida del present, cal expandir el seu coneixement per tots els mitjans possibles. Georges Duby –format a l'escola dels Annales– dugué a la pràctica aquest pensament seu divulgant en premsa, ràdio i TV una rigorosa recerca en torn a l'estruc-

tura social i a la vida quotidiana al món rural medieval.

Emperò divulgar el saber científic no resulta senzill, i en el camp específic de les ciències socials –a pesar del que pensin alguns– tampoc no ho és. Per ço és tan meritòria la tasca d'especialistes com Antònia Morey Tous qui, a *L'ofici dels 'bons conductors'* (La Foradada, J. J. de Olaneta Ed.), posa a l'abast d'un públic lector més ampli de l'habitual el resultat de la seva recerca a les darreres dècades sense perdre ni un gram de rigor històric.

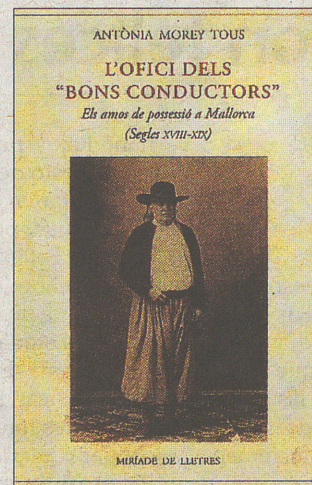
Professora d'Història i Institucions Econòmiques de la UIB, l'autora s'endinsa en la vida social i professional dels amos de possessió que 'conduïen' aquestes propietats agràries als s. XVIII i XIX. Amb un interessant apèndix documental, tant textual com gràfic, el llibre ens descriu les vicissituds que passaven uns arrendataris que –lluny d'un pur formulisme– sabien perfectament les obligacions que comportava gestionar la possessió 'a ús i costum de bon conrador'.

Temps de paraula donada però també de contractes d'arrendament. La documentació en arxius

particulars és escassa i això motiva que la investigació s'hagi portat a terme en arxius notariais, als cadastres o a fonts diverses més freqüents entre els terratinents nobiliaris que entre els propis amos. El resultat és un volum imprescindible per a conèixer un món rural mallorquí que no ens és tan llunyà i que, no ho oblidem, és molt més ric que el que sovint se'ns presenta –en una enganyosa simplificació– com l'origen remot i idíl·lic d'alguns

agroturismes actuals.

* Doctor en Història i Màster en Comunicació (UIB)

TEMA

Estereotips femenins

A l'actualitat encara són molts els missatges publicitaris en què la dona hi apareix amb visions sexistes i/o assumint rols que tradicionalment se li han estat assignat. La imatge de la dona sexy continua utilitzant-se per augmentar les vendes d'un producte. Que ara també ho facin amb els homes no ajuda a eliminar aquests estereotips publicitaris.

La representación de las mujeres en los medios de comunicación

♦ Empar Isabel Bosch Sans *

La facultad de Comunicación de Sevilla acogió el pasado mes de abril la III Conferencia Internacional sobre Género y Comunicación, en la que participaron destacadas personalidades de la investigación en materia de género y comunicación de varias universidades europeas y

americanas del norte y del sur, y en la que tuve la oportunidad de presentar parte de mi estudio sobre la influencia del turismo en la representación de las mujeres en la prensa local de Mallorca.

El muestreo abarca veinte años, de 1965 a 1985. En 1965 las mujeres estaban prácticamente ausentes de los periódicos de estudio, las publicaciones mallorquinas *Ultima Hora* y *Diario de Mallorca*. A partir de 1975, coincidiendo con lo que se

denominó en España como la época del destape, la representación de las mujeres se ve incrementada con la publicación de imágenes de jóvenes, casi siempre extranjeras y muchas veces anónimas, con escasa vestimenta, transparencias o poses seductoras. Diez años después, en el muestreo de 1985, esta práctica ha desaparecido, coincidiendo también con la incorporación de firmas femeninas a ambos periódicos. En 1985 las primeras mujeres

periodistas de la democracia habían empezado a introducir en la prensa local de Mallorca un nuevo enfoque a la representación femenina.

La representación de las mujeres en los medios de comunicación no es simplemente producto de la propia naturaleza o condición del medio, sino que intervienen factores sociales, culturales, económicos y políticos que transmiten estereotipos cuya persistencia aún no hemos resuelto. Sin embargo, debemos tener la certeza de que cada una de nosotras y nosotros podemos asumir una cuota de responsabilidad y contribuir a identificar y dar visibilidad en nuestros estudios a esos estereotipos, con el fin de debilitarlos hasta su necesaria desaparición.

* Doctoranda en Historia, máster en Comunicación del siglo XXI

TEMA

Continua l'Any Llull

Estam a prop de l'equador de la celebració de l'Any Llull, que aquest 2016 han impulsat diferents administracions. Entre conferències i actes, també convé recordar que encara hi ha estudiosos que fan importants i innovadores aportacions a la figura de Ramon Llull i les seves obres.

Blanquerna o Blaquerna?

♦ Gabriel Ensenyat Pujol *

El *Romanç d'Evast e Blaquerna* és una de les grans novel·les lul·lianes, en la qual Ramon Llull exposa els seus projectes de reforma de la cristiandat. L'obra fou escrita pel Beat entorn de 1282 (en tot cas abans de 1285) i hi destaca la circumstància que Blaquerna, esdevingut papa, renuncia de manera voluntària a la tiara per tal de fer-se

contemplatiu. Una dècada més tard aquest fet va ocórrer per primera vegada en la realitat, amb la renúncia del papa Celestí V (1294), aclaparat per tot allò que envoltava la Santa Seu.

Pel que fa al romanç lul·lià, actualment hom considera que la forma original del nom del protagonista era Blaquerna, sense la 'n' amb què habitualment hom el denomina, la qual es tractaria d'un afegit posterior per part dels copistes dels manuscrits que contenen l'obra. Tot fa pensar que el nom re-

metria a una coneguda església bizantina de l'època, Santa Maria de Blaquernes, a Constantinoble, l'actual Istanbul. Era famosa pel gran nombre de relíquies que custodiava, algunes de gran importància, com el sant sudari, la túnica que suposadament cobrí el cos de Jesucrist, que conté la seva imatge. Moltes d'aquestes relíquies foren espoliades arran de la IV croada (1204) i acabaren a l'occident cristià, de manera especial al regne de

França, que n'acollí un nombre significatiu (recordem que la Sainte Chapelle de París fou bastida per custodiar les relíquies adquirides per rei Lluís IX).

La raó de la interposició de la 'n' en els manuscrits lul·lians més tardans l'hauríem de cercar en el fet que posteriorment es va esvaïr el record d'aquesta església, cosa que va fer perdre el sentit del nom, sense la 'n', mentre que amb l'afegit d'aquesta lletra la paraula remetia a blanc, una circumstància que s'esdevenia molt bé amb la manera de fer del protagonista, que al llarg del romanç es demostra un personatge immaculat.

* Professor del Departament de Filologia Catalana i Lingüística General de la UIB